

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060102

DOM
2022-11-23
Stockholm

Mål nr
P 6223-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-05-03 i mål nr P 8207-21, se bilaga A

PARTER

Klagande
F.K.S

Ombud: A.S

Motpart

Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms stad
Box 8314
104 20 Stockholm

SAKEN

Bygglövsavgift för åtgärder på fastigheten X i Stockholms kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd.
  2. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom reducerar Mark- och miljööverdomstolen den bygglövsavgift som F.K.S ska betala i Stadsbyggnadsnämnden i Stockholm kommuns ärende dnr 2020-07446-575 till noll kr.
-

Dok.Id 1872971

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

F.K.S har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa bygglovsavgiften till 0 kr. Hon har till stöd för sin talan i allt väsentligt anfört detsamma som i mark- och miljödomstolen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen finner skäl att ge prövningstillstånd och att ta upp målet till omedelbart avgörande utan att motparten ges tillfälle att svara (jfr. 15 § andra stycket 2 lagen [1996:242] om domstolsärenden).

Frågan i målet är om det finns skäl att reducera beslutad bygglovsavgift med hänsyn till överskridande av de tidsfrister för handläggning som finns i plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Rättsliga utgångspunkter

Enligt 9 kap. 27 § PBL ska byggnadsnämnden handlägga ärenden om lov och förhandsbesked skyndsamt.

Beslut om lov eller förhandsbesked ska meddelas inom tio veckor från

1. den dag ansökan kom in till nämnden, eller
2. den senare dag då ytterligare underlag kom in till nämnden från sökanden på hans eller hennes initiativ.

Om nämnden inom tre veckor från den dag som anges i första stycket 1 eller 2 har förelagt sökanden enligt 22 § första stycket att avhjälpa en brist i ansökan, räknas tidsfristen i första stycket från den dag då bristen avhjälpes.

Om det är nödvändigt på grund av handläggningen eller utredningen i ärendet, får den tidsfrist som anges i första stycket förlängas en gång med högst tio veckor.

Av 12 kap. 8 a § första stycket PBL följer att om en tidsfrist enligt 9 kap. 27 § PBL överskrids ska bygglovsavgiften reduceras med en femtedel för varje påbörjad vecka

som tidsfristen överskrids. Efter fem veckors överskridande av tidsfristen reduceras alltså avgiften till noll kr.

Nämndens handläggning av bygglovsansökan

Av Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms stads ärendedata framgår att F.K.S inkom med ansökan om bygglov den 22 maj 2020. Den 2 juni 2020 skickade nämnden en bekräftelse på att ansökan hade mottagits. Därefter skedde ingen kommunikation i ärendet förrän den 9 september 2020, när nämnden besvarade frågor från F.K.S ombud om ärendets status. Den 19 november 2020 skickade nämnden ansökan på remiss och informerade F.K.S om åtgärden. Den 12 februari 2021 skickade nämnden en skrivelse till F.K.S där det angavs att ansökan inte kunde beviljas enligt befintligt förslag och att det saknades underlag samt att hon hade följande tre alternativ:

- att på eget initiativ revidera eller bearbeta ansökan samt komplettera med de handlingar som saknades,
- att kostnadsfritt återta ansökan, eller
- att gå vidare med ansökan i befintligt skick, vilket skulle förenas med en kostnad enligt nämndens taxa. Stadsbyggnadskontoret skulle i så fall föreslå nämnden att avslå ansökan.

F.K.S inkom därefter med ytterligare handlingar den 31 mars, den 27 april och den 24 maj 2021. Bygglov beviljades den 11 juni 2021 och den 13 juni 2021 tillställdes F.K.S en faktura avseende bygglovsavgift (fakturanr. 8100042526).

Mark- och miljööverdomstolens bedömning

Mark- och miljööverdomstolen har i rättsfallet MÖD 2022:8 funnit att en tidsfrist enligt 9 kap. 27 § PBL inte ska nollställas genom att sökanden ger in underlag, oavsett om det sker på eget initiativ eller efter anmodan av nämnden, när den gällande tidsfristen redan löpt ut. Det överskridande av tidsfristen som redan skett ska i sådana fall i stället föranleda avgiftsreduktion enligt vad som anges i 12 kap. 8 a § PBL.

I förevarande fall gör Mark- och miljööverdomstolen följande bedömning.

Inom de första tio veckorna sedan ansökan inkom till nämnden har det inte vidtagits någon åtgärd från nämnden eller F.K.S som gör att tidsfristen ska räknas på annat sätt än från ansökan. Eftersom beslut om lov inte fattats inom tio veckor från det att ansökan inkom har tidsfristen i 9 kap. 27 § första stycket 1 PBL överskridits.

Bygglovsavgiften ska därför reduceras med en femtedel för varje påbörjad vecka som tidsfristen överskridits. I förevarande fall har tidsfristen överskridits med mer än fem veckor och bygglovsavgiften ska därför reduceras till noll kronor.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, tekniska rådet Inger Holmqvist samt hovrättsråden Li Brismo (deltar inte i beslutet om prövningstillstånd) och Hanna Blomberg, referent.

Föredragande har varit Ulrika Agerskans.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2022-05-03
meddelad i
Nacka

Mål nr P 8207-21

PARTER

Klagande
F.K.S

Ombud: A.S

Motpart

Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms kommun
Box 8314
104 20 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länstyrelsen i Stockholms läns beslut den 20 oktober 2021 i ärende nr 403-69407-2021, se [bilaga 1](#)

SAKEN

Bygglovsavgift för tillbyggnad och yttre ändringar på enbostadshus på fastigheten X i Stockholms kommun

---

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

F.K.S har i första hand yrkat att länsstyrelsens beslut upphävs och bygglovsavgift i Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms kommuns (nämnden) ärende nr 2020-07446-575 fastställs till 0 kr. Hon har i andra hand yrkat att mark- och miljödomstolen upphäver länsstyrelsens beslut och återförvisar målet till länsstyrelsen för fortsatt handläggning. Till stöd för sin talan har hon anfört i huvudsak följande.

Klagorätt

F.K.S är ensam sökande till bygglov för tillbyggnad och yttre ändringar av bostadshuset och ensam ägare till aktuell fastighet X. Fakturan på bygglovsavgiften är ställd enbart till henne. Överklagandet av beslutet om avgift har föregåtts av e-postkorrespondens mellan nämnden och ombudet A.S där grunderna för beslutet och nämndens tolkning av tillämpliga be-stämmelser efterfrågats. Därefter bestreds fakturan den 15 september 2020 och det bör innebära att F.K.S som bygglovssökande och mottagare av fakturan avseende bygglovsavgift är den som bestrider fakturan.

Nämnden har dock när ärendet överlämnades till länsstyrelsen angett ombudet A.S som klagande och inte F.K.S, trots att hon står som ensam sökande till bygglovet och mottagare av fakturan. Länsstyrelsen har vid telefonkontakt uppgett att myndigheten vid rättidsprövningen bedömt att A.S har möjlighet att klaga och har prövat överklagandet eftersom han och F.K.S är gifta. Länsstyrelsen anger dock endast A.S som klagande på beslutet eftersom e-postmeddelandet skickats från honom. F.K.S har begärt att länsstyrelsen ska rätta sitt beslut genom att ange henne som klagande, men länsstyrelsen anser att det inte är möjligt eftersom det inte är fråga om en felskrivning som kan rättas även om ärendet inte har hanterats på rätt sätt. Nämnden har således angett fel klagande när ärendet skickats till länsstyrelsen eftersom A.S skött e-postkorrespondensen med nämnden. Det bör i vart fall vara tydligt att såväl A.S som F.K.S har överklagat beslutet eftersom bestridandet även

bekräftas med ett e-postmeddelande där det anges ”vi bestrider fakturan”. När nämnden endast angivit A.S som klagande borde länsstyrelsen, eftersom han inte är sökande eller mottagare av fakturan, undersökt om han agerade som ombud för F.K.S och då begärt komplettering med fullmakt. Länsstyrelsen borde inte ha prövat överklagandet utan en fullmakt, eftersom A.S inte ensam bör kunna klaga på beslutet.

Det borde sammantaget vara tydligt att även om A.S är den som anges på länsstyrelsens beslut är det F.K.S som beslutet är riktat till och som är att anse som klagande i ärendet hos länsstyrelsen, varför mark- och miljödomstolen bör kunna pröva ärendet. För det fall mark- och miljödomstolen inte anser sig kunna pröva överklagandet bör målet återförvisas till länsstyrelsen för ny prövning där F.K.S anges som klagande.

Bygglovsavgiften

Om beslut om bygglov inte meddelas inom tio veckor ska avgiften sättas ned med en femtedel för varje påbörjad vecka som tidsfristen på tio veckor överskrids. I aktuellt ärende skickades ansökan om bygglov in den 22 maj 2020 och beslut meddelades av nämnden den 11 juni 2021. Tiden har därmed överskridits med mer än fem veckor och avgiften ska reduceras till 0 kr.

F.K.S ansökte om bygglov för om- och tillbyggnad av bostads-hus den 22 maj 2020, efter att en första bygglovsansökan som lämnades in den 3 juli 2019 och som inte bifölls eftersom rivningslov inte kunde beviljas. Processen för att bygga om bostadshuset har därmed pågått sedan juli 2019 för att kunna möjliggöra att F.K.S familj ska kunna flytta in i huset. Efter att ansökan skickades in till nämnden den 22 maj 2020 tilldelades ärendet inte en handläggare förrän i november 2020. Därefter var F.K.S vid upprepade tillfällen tvingad att efterfråga vad som hände i ärendet utan att någon handläggning av ärendet inleddes. Först efter att kontakt tagits med enhetschefen för bygglovsavdelning i februari 2021 inleddes handläggning av ärendet.

Den 12 februari 2021 fick F.K.S del av stadsbyggnadskontorets synpunkter på ansökt bygglov där bygglov inte kunde meddelas med hänsyn till ett fönsterparti på en av fasaderna, två sammanfogade takkupor samt att vissa uppgifter skulle kompletteras i ansökan. F.K.S reviderade då fönsterpartiet och gav in ett underlag som visade att bygglov borde kunna meddelas för de sammanfogade takkuporna den 31 mars 2021. Övriga kompletteringar lämnades in den 24 maj 2021 och bygglov beviljades sedan den 11 juni 2021.

Bestämmelsen i 9 kap. 27 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, syftar till att skapa incitament för kommunerna att följa de tidsfrister som gäller för beslut genom den reducering av avgiften som gäller enligt 12 kap. 8 a § PBL. Bestämmelsen ska således säkerställa att kommunen fattar beslut, bl.a. om bygglov, inom gällande tidsfrister. Centralt för bedömningen när tidsfristen börjar löpa är vad som menas med ”eget initiativ”. Förarbetena anger att det exempelvis kan ske när sökanden fått del av synpunkter från grannar eller remissinstanser. Varken förarbeten eller lagkommentar tar upp situationen där nämnden eller stadsbyggnadskontoret har synpunkter på ansökan, vilket sannolikt får anses vara det vanligaste skälet till att sökanden kompletterar en bygglovsansökan. Det bör således vara rimligt att lagstiftaren inte ansett att när sökanden ändrat utformningen av en byggnad efter synpunkter från kommunen för att bygglov ska kunna meddelas ska anses som en komplettering på eget initiativ. Att kommunerna genom att ha synpunkter på utformningen av en byggnad där det är underförstått att kompletteringar krävs för att bygglov ska beviljas skulle kunna nollställa tidsfristen kan inte anses vara i linje med syftet med bestämmelserna.

Det framgår tydligt av stadsbyggnadskontorets skrivelse att kontoret anser att utformningen av bostadshuset behöver ändras för att bygglovsansökan ska kunna beviljas. Det får således anses vara ett krav att ansökan kompletteras för att bygglovsansökan ska beviljas och risken för avslag undvikas om frågan prövas av nämnden. Ingiven komplettering kan därför inte anses ha skett på F.K.S initiativ. Vidare bör det framhållas att i aktuellt ärende har nämnden inte ens på-börjat handläggningen förrän 25 veckor efter inkommen ansökan och ytterligare

12 veckor innan F.K.S fått ta del av stadsbyggnadskontorets bedömning av bygglovsansökan. När tidsfristen överskridits med nästan 30 veckor innan handläggningen av ärendet ens påbörjat och beslut meddelas över ett år efter det att ansökan skickades in måste det anses uppenbart att bestämmelsen i 12 kap. 8 a § PBL ska tillämpas och att bygglovsavgiften ska reduceras. I annat fall kan kommuner som överskrider tidsfristen ha synpunkter på en bygglovsansökan så att sökande behöver komplettera ansökan för att den ska beviljas och därmed nollställs tidsfristen så att nämnden kan ta ut full avgift. En sådan tillämpning kan inte anses rimlig eller rättssäker. Sammantaget får det anses tydligt att kompletteringarna inte getts in på eget initiativ och tidsfristen på tio veckor därmed har överskridits med mer än fem veckor. Beslutet om bygglovsavgift ska därför upphävas och avgiften reduceras till 0 kronor.

DOMSKÄL

Klagorätt

Mark- och miljödomstolen konstaterar att det i överklagandet till länsstyrelsen framstår som något otydligt om det är F.K.S, A.S eller de båda som överklagat nämndens beslut. Utifrån utredningen i målet bedömer domstolen att både F.K.S och A.S överklagade nämndens beslut till länsstyrelsen. Trots att länsstyrelsen enbart uppgett A.S som klagande i sitt beslut anser mark- och miljödomstolen att länsstyrelsen i detta fall får anses ha prövat även F.K.S överklagande. Mark- och miljödomstolen är därmed oförhindrad att i sak pröva F.K.S överklagande av länsstyrelsens beslut.

Prövningen i sak

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut. Efter att ha gått igenom handlingarna i målet samt övervägt vad F.K.S anfört instämmer mark- och miljödomstolen i de bedömningar som länsstyrelsen har gjort. Vad F.K.S har anfört föranleder inte domstolen att göra någon annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 24 maj 2022

Björn Räftegård

Jonas T Sandelius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Björn Räftegård och tekniska rådet Jonas T Sandelius. Föredragande har varit tingsnotarien Felizia Wiker.